Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (dziewiąta izba w składzie powiększonym)

z dnia 20 marca 2024 r.*

Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa – Środki ograniczające podjęte w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy – Zamrożenie środków finansowych – Wykaz osób, podmiotów i organów, do których ma zastosowanie zamrożenie środków finansowych i zasobów gospodarczych – Umieszczenie i pozostawienie nazwy strony skarżącej w wykazach – Wsparcie dla reżimu Łukaszenki – Wsparcie finansowe – Przedsiębiorstwo państwowe – Represje wobec społeczeństwa obywatelskiego – Błąd w ocenie

W sprawie T-115/22

Belshyna AAT, z siedzibą w Bobrujsku (Białoruś), którą reprezentowali N. Tuominen i L. Engelen, adwokaci,

strona skarżąca,

przeciwko

Radzie Unii Europejskiej, którą reprezentowali A. Boggio-Tomasaz i A. Antoniadis, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

SĄD (dziewiąta izba w składzie powiększonym),

w składzie: S. Papasavvas, prezes, L. Truchot, H. Kanninen (sprawozdawca), R. Frendo i T. Perišin, sędziowie,

sekretarz: I. Kurme, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 21 czerwca 2023 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: angielski.

Wyrok [1]

1 W niniejszej skardze, opartej na art. 263 TFUE, strona skarżąca, Belshyna AAT, wnosi o stwierdzenie nieważności, po pierwsze, decyzji wykonawczej Rady (WPZiB) 2021/2125 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie wykonania decyzji 2012/642/WPZiB dotyczącej środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi (Dz.U. 2021, L 430 I, s. 16), a także rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) 2021/2124 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie wykonania art. 8a ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 765/2006 dotyczącego środków ograniczających wobec Białorusi (Dz.U. 2021, L 430 I, s. 1) (zwanych dalej „aktami pierwotnymi"), i po drugie, decyzji Rady (WPZiB) 2023/421 z dnia 24 lutego 2023 r. w sprawie zmiany decyzji 2012/642/WPZiB dotyczącej środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz.U. 2023, L 61, s. 41), a także rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) 2023/419 z dnia 24 lutego 2023 r. w sprawie wykonania art. 8a rozporządzenia (WE) nr 765/2006 dotyczącego środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz.U. 2023, L 61, s. 20) (zwanych dalej „aktami utrzymującymi") w zakresie, w jakim akty te jej dotyczą.

Okoliczności powstania sporu i okoliczności faktyczne zaistniałe po wniesieniu skargi

2 Strona skarżąca jest przedsiębiorstwem produkującym opony, z siedzibą w Bobrujsku (Białoruś).

3 Niniejsza sprawa wpisuje się w ramy środków ograniczających przyjmowanych przez Unię Europejską od 2004 r. ze względu na istniejącą na Białorusi sytuację w zakresie demokracji, praworządności i praw człowieka.

4 W dniu 18 maja 2006 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła, na podstawie art. [75 i 215 TFUE], rozporządzenie (WE) nr 765/2006 dotyczące środków ograniczających skierowanych przeciwko prezydentowi Aleksandrowi Łukaszence i niektórym urzędnikom z Białorusi (Dz.U. 2006, L 134, s. 1), którego tytuł został zastąpiony, zgodnie z art. 1 ust. 1 rozporządzenia Rady (UE) nr 588/2011 z dnia 20 czerwca 2011 r. (Dz.U. 2011, L 161, s. 1), tytułem „Rozporządzenie Rady (WE) nr 765/2006 z dnia 18 maja 2006 r. dotyczące środków ograniczających wobec Białorusi".

5 W dniu 15 października 2012 r. Rada przyjęła, na podstawie art. 29 TUE, decyzję 2012/642/WPZiB dotyczącą środków ograniczających skierowanych przeciwko Białorusi (Dz.U. 2012, L 285, s. 1).

6 Zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) i b) decyzji 2012/642 oraz art. 2 ust. 4 i 5 rozporządzenia nr 765/2006, zmienionego rozporządzeniem Rady (UE) nr 1014/2012 z dnia 6 listopada 2012 r. (Dz.U. 2012, L 307, s. 1) – przy czym ten ostatni przepis odsyła do tego pierwszego przepisu – zamrożone zostają wszelkie środki finansowe i zasoby gospodarcze należące do osób i podmiotów lub przez nie posiadane, przechowywane lub kontrolowane, w szczególności, przez osoby, podmioty lub organy odpowiedzialne za poważne naruszenia praw człowieka lub represje wobec społeczeństwa obywatelskiego i opozycji demokratycznej, lub których działania w inny sposób poważnie naruszyły demokrację lub praworządność na Białorusi, a także przez osoby fizyczne lub prawne, podmioty lub organy, które wspierają reżim Łukaszenki.

[1] Poniżej zostały odtworzone jedynie te punkty wyroku, których publikację Sąd uznał za wskazaną.

7 W dniu 2 grudnia 2021 r. Rada przyjęła akty pierwotne. Z ich motywu 4 wynika, że „[z]ważywszy na powagę sytuacji na Białorusi, do wykazu osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów objętych środkami ograniczającymi […] należy dodać 17 osób i 11 podmiotów”.

8 Na mocy aktów pierwotnych nazwa skarżącej została umieszczona w wierszu 26 tabeli B wykazu osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów, o których mowa w art. 3 ust. 1 i w art. 4 ust. 1 decyzji 2012/642, zawartej w załączniku do wspomnianej decyzji, oraz w wierszu 26 tabeli B wykazu osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów, o których mowa w art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 765/2006, zawartej w załączniku I do wspomnianego rozporządzenia (zwanych dalej łącznie „spornymi wykazami”).

9 W aktach pierwotnych, co się tyczy skarżącej, Rada umieściła następujące informacje umożliwiające identyfikację „[n]azwa: [o]twarta spółka akcyjna »Belshina«”, „[a]dres: 4 Minskoe Shosse St., [Bobrujsk], 213824 [Białoruś]”, „[d]ata rejestracji: 10.1.1994”, „[n]umer rejestracji: 700016217” i „[s]trona internetowa: http://www.belshinajsc.by/”, a także uzasadniła przyjęcie wobec niej środków ograniczających, wskazując następujące przyczyny umieszczenia jej nazwy w wykazie:

„[Strona skarżąca] jest jednym z wiodących państwowych przedsiębiorstw na Białorusi i dużym producentem opon samochodowych. Jest zatem dla reżimu Łukaszenki źródłem znacznych dochodów. Państwo białoruskie ma bezpośrednie dochody z zysków wypracowywanych przez [stronę skarżącą]. [Strona skarżąca] wspiera zatem reżim Łukaszenki.

[P]racownicy [strony skarżącej], którzy protestowali i strajkowali po białoruskich wyborach prezydenckich w 2020 r., zostali zwolnieni. [Strona skarżąca] jest zatem odpowiedzialn[a] za represjonowanie społeczeństwa obywatelskiego”.

10 Pismem z dnia 3 grudnia 2021 r. Rada poinformowała skarżącą, że jej nazwa została umieszczona w spornych wykazach.

11 Pismem z dnia 30 grudnia 2021 r. skarżąca zwróciła się do Rady o udzielenie jej dostępu do informacji i dowodów na poparcie umieszczenia jej nazwy w spornych wykazach oraz o ponowne rozpatrzenie tego umieszczenia.

12 Pismem z dnia 14 stycznia 2022 r. Rada przekazała skarżącej dokumenty zawierające dowody wykorzystane do podjęcia decyzji o umieszczeniu jej nazwy w spornych wykazach i oświadczyła, że poinformuje ją później o działaniach podjętych w związku z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie umieszczenia nazwy w wykazach.

13 W dniu 24 lutego 2022 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2022/307 zmieniającą decyzję 2012/642 (Dz.U. 2022, L 46, s. 97) oraz rozporządzenie wykonawcze (UE) 2022/300 w sprawie wykonania art. 8a rozporządzenia nr 765/2006 (Dz.U. 2022, L 46, s. 3) (zwane dalej „aktami z dnia 24 lutego 2022 r.”), na mocy których pozostawiła nazwę skarżącej w spornych wykazach z powodów zasadniczo identycznych z tymi, które wskazano w aktach pierwotnych.

14 Pismem z dnia 21 grudnia 2022 r. Rada powiadomiła skarżącą o zamiarze przedłużenia stosowania wobec niej środków ograniczających, opierając się na dokumencie załączonym do wspomnianego pisma.

15 Pismem z dnia 20 stycznia 2023 r. skarżąca odpowiedziała, że dokument przekazany przez Radę nie uzasadnia pozostawienia jej nazwy w spornych wykazach.

16 W dniu 24 lutego 2023 r. Rada przyjęła akty utrzymujące, na mocy których pozostawiła nazwę skarżącej w spornych wykazach z powodów identycznych z tymi, które przyjęto w aktach z dnia 24 lutego 2022 r.

17 Pismem z dnia 27 lutego 2023 r. Rada wskazała, że uwagi zawarte w piśmie z dnia 20 stycznia 2023 r. nie podważają jej oceny, zgodnie z którą należy pozostawić nazwę skarżącej w spornych wykazach.

Żądania stron

18 Po dostosowaniu skargi na podstawie art. 86 regulaminu postępowania przed Sądem skarżąca wnosi do Sądu o:

– stwierdzenie nieważności aktów pierwotnych i aktów utrzymujących w zakresie, w jakim akty te jej dotyczą;

– obciążenie Rady kosztami postępowania;

– oddalenie żądania ewentualnego Rady mającego na celu utrzymanie w mocy skutków decyzji wykonawczej 2021/2125 w zakresie, w jakim dotyczy ona skarżącej, do czasu, gdy stwierdzenie częściowej nieważności rozporządzenia wykonawczego 2021/2124 stanie się skuteczne.

19 Rada wnosi do Sądu o:

– oddalenie skargi;

– obciążenie skarżącej kosztami postępowania;

– ewentualnie, na wypadek gdyby Sąd stwierdził nieważność środków ograniczających zastosowanych wobec skarżącej, utrzymanie w mocy w odniesieniu do skarżącej skutków decyzji wykonawczej 2021/2125 do chwili, gdy stwierdzenie częściowej nieważności rozporządzenia wykonawczego 2021/2124 stanie się skuteczne.

Co do prawa

[…]

W przedmiocie żądania stwierdzenia częściowej nieważności aktów utrzymujących

84 W piśmie dostosowującym żądania skarżąca wnosi o stwierdzenie nieważności aktów utrzymujących w zakresie, w jakim akty te jej dotyczą.

85 W uwagach dotyczących pisma dostosowującego Rada podnosi, że żądanie stwierdzenia częściowej nieważności aktów utrzymujących jest dopuszczalne i że należy je oddalić jako bezzasadne.

W przedmiocie dopuszczalności dostosowania skargi

86 Stwierdzając, że badanie dopuszczalności skarg ma charakter bezwzględnie wiążący i że w związku z tym, w przypadku dostosowania skargi, należy zbadać, czy spełnione są przesłanki określone w art. 86 § 1 regulaminu postępowania (zob. podobnie wyrok z dnia 14 grudnia 2018 r., Hamas/Rada, T-400/10 RENV, EU:T:2018:966, pkt 139–145 i przytoczone tam orzecznictwo), Sąd zadał stronom pytanie w tym względzie na rozprawie.

87 W odpowiedzi na pytania Sądu zarówno skarżąca, jak i Rada podniosły, że okoliczność, iż w ramach niniejszej sprawy skarżąca nie dostosowała swoich żądań w celu domagania się stwierdzenia nieważności aktów z dnia 24 lutego 2022 r. w zakresie, w jakim akty te jej dotyczą, nie powinna mieć wpływu na dopuszczalność dostosowania skargi, aby żądać również stwierdzenia częściowej nieważności aktów utrzymujących.

88 Na poparcie swojej tezy strony podnoszą, że wnioski płynące z pkt 141 i 142 wyroku z dnia 14 grudnia 2018 r., Hamas/Rada (T-400/10 RENV, EU:T:2018:966), oraz z pkt 90 i 96 wyroku z dnia 24 listopada 2021 r., LTTE/Rada (T-160/19, niepublikowanego, EU:T:2021:817), nie mogą być przeniesione na grunt niniejszej sprawy. Twierdzą one, że sprawy, w których zapadły te wyroki, dotyczyły środków ograniczających przyjętych przez Unię na podstawie wspólnego stanowiska Rady 2001/931/WPZiB z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie zastosowania szczególnych środków w celu zwalczania terroryzmu (Dz.U. 2001, L 344, s. 93), w ramach którego akty prawne zawierające wykaz osób i podmiotów objętych środkami ograniczającymi zostają uchylone i zastąpione nowymi aktami podczas okresowego przeglądu przeprowadzanego przez Radę, podczas gdy w ramach środków ograniczających dotyczących Białorusi okresowy przegląd spornych wykazów przyjmuje formę aktów prawnych zmieniających okres stosowania lub załączniki do decyzji 2012/642 i do rozporządzenia nr 765/2006. Rada podniosła również, że uznanie za dopuszczalne żądania stwierdzenia nieważności aktów utrzymujących jest zgodne z celem ekonomii procesowej.

89 Należy przypomnieć, że art. 86 § 1 regulaminu postępowania stanowi, że w przypadku gdy akt, o którego stwierdzenie nieważności się wnosi, został zastąpiony lub zmieniony przez inny akt mający ten sam przedmiot, skarżący może, przed zamknięciem ustnego etapu postępowania lub przed podjęciem przez Sąd decyzji o rozstrzygnięciu sprawy z pominięciem ustnego etapu postępowania, dostosować skargę w celu uwzględnienia tej nowej okoliczności.

90 W niniejszej sprawie należy zauważyć, po pierwsze, że zarówno akty pierwotne, jak i akty utrzymujące – w zakresie, w jakim dotyczą one skarżącej – mają na celu nałożenie na nią indywidualnych środków ograniczających polegających na zamrożeniu wszystkich jej środków finansowych i zasobów gospodarczych na podstawie art. 4 ust. 1 lit. a) i b) decyzji 2012/642 oraz art. 2 ust. 4 i 5 rozporządzenia nr 765/2006.

91 Po drugie, jak słusznie wskazały strony, w ramach systemu wprowadzającego środki ograniczające wobec Białorusi indywidualne środki ograniczające przyjmują formę umieszczenia nazwisk osób, podmiotów lub organów w spornych wykazach, które znajdują się w załącznikach do decyzji 2012/642 i do rozporządzenia nr 765/2006.

92 W tym kontekście akty pierwotne zmieniły załączniki do decyzji 2012/642 i do rozporządzenia nr 765/2006 w celu umieszczenia, w szczególności, nazwy strony skarżącej w spornych wykazach. Co się tyczy aktów utrzymujących, należy stwierdzić, po pierwsze, że decyzja 2023/421 przedłużyła do dnia 28 lutego 2024 r. stosowanie decyzji 2012/642, do której załącznik I,

zmieniony decyzją wykonawczą 2021/2125, wymienia nazwę skarżącej, i po drugie, że rozporządzenie wykonawcze 2023/419 zmieniło załącznik I do rozporządzenia nr 765/2006, utrzymując, przynajmniej w sposób dorozumiany, umieszczenie nazwy strony skarżącej we wspomnianym załączniku. W związku z tym akty utrzymujące należy uznać za zmieniające akty pierwotne w rozumieniu art. 86 § 1 regulaminu postępowania.

93 Wynika z tego, że zgodnie z celem ekonomii procesowej leżącym u podstaw art. 86 regulaminu postępowania (zob. podobnie wyrok z dnia 13 września 2018 r., Almaz-Antey/Rada, T-515/15, niepublikowany, EU:T:2018:545, pkt 43, 44), ponieważ skarżąca wniosła o stwierdzenie nieważności aktów pierwotnych w skardze, miała ona prawo, w ramach niniejszego postępowania, dostosować skargę, aby żądać również stwierdzenia nieważności aktów utrzymujących – i to nawet jeśli wcześniej nie dostosowała skargi w celu żądania stwierdzenia nieważności aktów z dnia 24 lutego 2022 r.

94 Należy zatem uznać, że wniosek o dostosowanie skargi jest dopuszczalny.

[…]

Z powyższych względów

SĄD (dziewiąta izba w składzie powiększonym)

orzeka, co następuje:

1) **Stwierdza się nieważność decyzji wykonawczej Rady (WPZiB) 2021/2125 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie wykonania decyzji 2012/642/WPZiB dotyczącej środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi, rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) 2021/2124 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie wykonania art. 8a ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 765/2006 dotyczącego środków ograniczających wobec Białorusi, decyzji Rady (WPZiB) 2023/421 z dnia 24 lutego 2023 r. w sprawie zmiany decyzji 2012/642/WPZiB dotyczącej środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy, a także rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) 2023/419 z dnia 24 lutego 2023 r. w sprawie wykonania art. 8a rozporządzenia (WE) nr 765/2006 dotyczącego środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy w zakresie, w jakim akty te dotyczą Belshyna AAT.**

2) **Rada Unii Europejskiej zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Papasavvas Truchot Kanninen

Frendo Perišin

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 20 marca 2024 r.

Podpisy